АСАБЛІВАСЦІ НАВУЧАННЯ МАЛОДШЫХ ШКОЛЬНІКАЎ МАЎЛЕНЧАМУ ЭТЫКЕТУ НА ЎРОКАХ РОДНАЙ МОВЫ

Н.Л. Ступакова *(УА МДПУ імя І.П. Шамякіна)*
Навуковы кіраўнік – А.В. Солахаў, канд. філал. навук, дацэнт

Важнейшай сацыяльнай характарыстыкай асобы з'яўляецца высокая культура ўзаемаадносін паміж людзьмі. Для фарміравання яе вялікае значэнне мае навучанне ў малодшым школьным узросце маўленчаму этыкету.

У падручніках па беларускай мове змяшчаюцца асобныя практыкаванні, звязаныя з фарміраваннем у вучняў маўленчага этыкету, праграмай для школ з беларускай мовай навучання нават прадугледжаны асобныя урокі па маўленчым этыкеце ў 2-м класе. Аднак такі падыход – з’ява хутчэй эпізадычная, таму што ўрокі маўленчага этыкету праводзяцца рэдка, а заданні, звязаныя з маўленчым этыкетам, даюцца таксама не часта. Для засваення ж формул маўленчага этыкету, на нашу думку, важна арганізаваць сістэматычны зварот да іх на ўроках роднай мовы. Гэтаму могуць дапамагчы спецыяльныя памяткі, напрыклад:

Вітанні	Развітанні
Добрай раніцы!	Да пабачэння!
Добрага ранку!	Бывайце здаровы!
Добры дзень!	Да спаткання!
Добрага дня вам!	Да (хуткай, новай) сустрэчы!
Добры вечар!	Да новага спаткання!
Добрага вечара!	Усяго найлепшага!
Добрага здароўя!	Усяго добрага!
Вітаю (цябе)!	Шчаслівай дарогі!

Пачатак заняткаў у школе павінен пачынацца не толькі з вітання настаўніка. Настаўніку варта прапанаваць гэта зрабіць і вучням:

– Добрага ранку! Хачу, каб вы падарылі адзін аднаму ўсмешку-сонейка і громка пажадалі добрага дня.

У канцы заняткаў настаўнік можа прапанаваць:

– Усяго вам найлепшага! Я таксама хачу пачуць, што вы пажадаеце на развітанне адзін аднаму?

Для правядзення маўленчых і арфаграфічных размінак неабходна часцей выкарыстоўваць разнастайны матэрыл, які ўключае формулы маўленчага этыкету:

1) прыказкі тыпу *Шануй людзей, то і цябе пашануюць*;

2) языкаломкі: *Пад вечар і ўвечар кажы «Добры вечар!», а нанач: «Дабранач!»* (А. Клышка);

3) кароткія вершы, напрыклад: «Пакланіся добрым людзям» У. Паўлава, «Дарагая мамачка» Л. Пранчака, «Чатыры пажаданні» В. Віткі і інш.

Толькі прадуманая сістэматычная праца па навучанні маўленчаму этыкету можа даць плён. І залежыць яна ад настаўніка.

МГПУ им. И.П. Шамякина